

METODIKA ČINNOSTI VÝPOČETNÍHO MÍSTA LETECKÉHO SVAZKU

Metodika činnosti výpočetního místa štábu leteckého svazku má ve srovnání s činností výpočetních míst štábů vševojenských svazků určité zvláštnosti, jež vyplývají z odlišné organizace štábu leteckého svazku a z odlišných forem práce velitele a štábu leteckého svazku při přípravě rozhodnutí k vedení bojové činnosti svazku. V článku vycházím ze zkušeností při řešení taktické situace na první den bojové činnosti a v průběhu bojové činnosti na další den bojové činnosti.

Včasně a zdůvodněné rozhodnutí velitele svazku, podložené výpočty, má pro splnění stanoveného bojového úkolu prvotní význam. Velitelé a štáby svazků zkvalitňují přípravu rozhodnutí velitelů svazků k bojové činnosti s využitím matematiky, kybernetiky a výpočetní techniky. Výpočetní prostředky a počítače umožňují řešit potřebné informační, kalkulační a optimalizační operačně taktické a týlové úlohy. Zejména optimalizační operačně taktické a týlové úlohy umožňují při rozhodování velitele svazku nacházet nejvhodnější řešení z množiny všech možných řešení v konkrétní situaci. Využíváním prostředků automatizace velení se zvyšuje operativnost v práci velitele a štábu svazku, zabezpečuje se přijímání optimálních a zdůvodněných rozhodnutí velitele a zvyšují se možnosti předvídat výsledky bojové činnosti s využitím sil a prostředků svazku podle přijatých rozhodnutí. Včasné a zdůvodněné rozhodnutí velitele (podložené výpočty) vyžaduje při přípravě

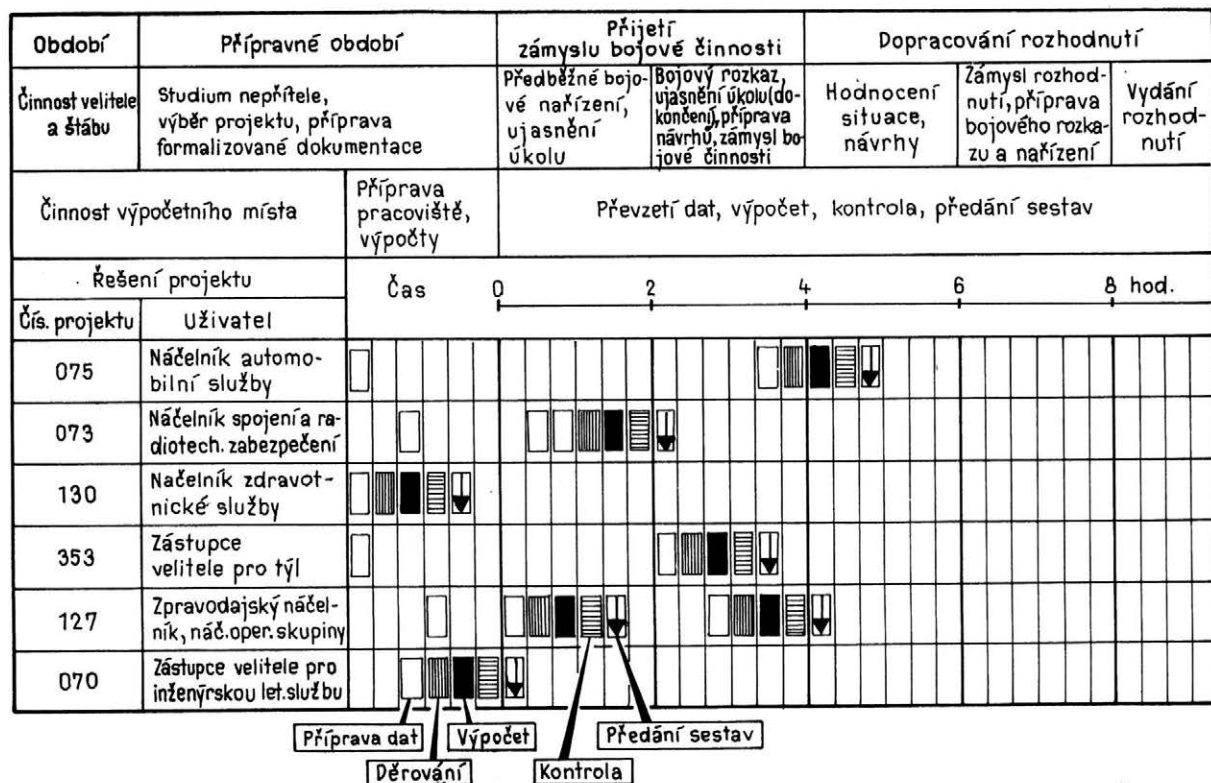
rozhodnutí zpracování předběžných výpočtů bojových možností a předpokládaných výsledků bojové činnosti na prostředcích mechanizace a automatizace velení. Velitel osobně a prostřednictvím náčelníka štábu plánuje a usměrňuje činnost štábu k využití matematicko-logických metod rozhodování a využití prostředků mechanizace a automatizace velení štábu svazku k výpočtům.

Výpočetní místo štábu leteckého svazku — plní hlavní úkol zabezpečit velitele a štáb svazku výpočty operačně taktických a týlových úloh. Je zařazeno v operační skupině štábu. Hlavním výpočetním prostředkem v poli je v současné době převozný výpočetní automat Consul. Dalšími výpočetními prostředky jsou stolní a kapesní kalkulatory různých typů. Za činnost výpočetního místa svazku při přípravě rozhodnutí velitele k bojové činnosti odpovídá náčelník štábu svazku.

Metodiku činnosti výpočetního místa svazku při přípravě rozhodnutí velitele před zahájením bojové činnosti na první den bojové činnosti a v průběhu bojové činnosti na další den můžeme obecně rozdělit do dvou základních období:

- do přijetí bojového úkolu,
- od přijetí bojového úkolu do vydání rozhodnutí.

Období do přijetí bojového úkolu — je pro práci výpočetního místa charakteristické relativním dostatkem času a možností připravit velký počet předběžných výpočtů na základě dlouhodobé aktualizace dat přichystaných odbornými náčel-

Obr. 1

Tabulka 1

Období	Přípravné období	Přijetí zámyslu bojové činnosti		Dopracování rozhodnutí		
Činnost velitele a štábu	Studium nepřítelů, příprava formalizované dokumentace	Obdržení předběžných bojových nařízení, ujasnění úkolů, vydání pokynů	Obdržení bojového rozkazu, ujasnění úkolů (dokončení), příprava návrhů, zámysl bojové činnosti	Hodnocení situace, návrhy odborných náčelníků	Zámysl rozhodnutí, příprava bojového rozkazu a odborných nařízení	Vydání rozhodnutí
Činnost odborných náčelníků	Výběr projektů, příprava dat	Doplnění dat a předání náčelníkovi výpočetního místa		Vyhodnocení výstupní sestavy (výpočtu), zapracování do návrhu		Účast
Čas v h 0 2 4 6 8						
Činnost výpočetního místa	Příprava pracoviště, kontrola spojení, hlášení pohotovosti, dohovor součinnosti se štábem, kontrola dokumentace, kontrolní výpočet	Seznámení se situací a s plánem práce štábu, upřesnění úkolů výpočetního místa, organizace výpočtů a kontroly: – zpracování grafikonu, – včasnost převzetí dat, přípravy výpočtů a předání sestav, – kontrola výpočtů, seznámení se zámyslem		Včasné shromažďování dat pro výpočty a jejich zpracování, kontrola správnosti výpočtů, včasné předání výpočtů uživateli, účast na vydání rozhodnutí (upřesnění NŠ), vedení pracovní dokumentace		

Tabulka 2

Období	Přípravné období	Přijetí zámyslu rozhodnutí		Dopracování rozhodnutí		
Činnost velitele a štábu	Shromažďování dat	Obdržení předběžných bojových nařízení, ujasnění úkolu, vydání pokynů	Obdržení bojových nařízení, ujasnění úkolu (dokončení), předběžné návrhy, zámysl rozhodnutí	Hodnocení situace, návrhy odborných náčelníků	Zámysl rozhodnutí, příprava bojových nařízení	Vydání rozhodnutí
Činnost odborných náčelníků	Výběr projektů, příprava dat	Doplnění dat a předání náčelníkovi výpočetního místa		Vyhodnocení výstupní sestavy (výpočtu), zapracování do návrhu		Účast
Čas v h 0 1 2 3 4						
Činnost výpočetního místa	Kontrola pracoviště a spojení, upřesnění součinnosti se štábem, příprava dokumentace, kontrolní výpočet	Seznámení s časovým rozpočtem přípravy rozhodnutí, organizace výpočtů a kontroly: – zpracování grafikonu, – včasnost převzetí dat, přípravy výpočtů a jejich předání, – kontrola výpočtů, seznámení se zámyslem rozhodnutí		Včasné shromažďování dat pro výpočty a jejich zpracování, kontrola výpočtů, včasné předávání výpočtů uživatelům, vedení pracovní dokumentace, seznámení s rozhodnutím		

níky štábu podle vývoje situace do zahájení bojové činnosti nebo v jejím průběhu. V této etapě může velitel využít většinu zpracovaných projektů, které zvyšují informovanost štábu a doplňují návrhy odborných náčelníků štábu informačními, kalkulačními a optimalizačními výpočty.

Období od přijetí bojového úkolu do vydání rozhodnutí — je pro práci výpočetního místa charakteristické omezeným časem pro zpracování výpočtů, které je dáno časovým rozpočtem pro přípravu rozhodnutí velitele uvedeným v plánu práce velitele a štábu. Omezený čas pro přípravu a vlastní výpočty operačně taktických a týlových úloh vyplývá z požadavků připravit ve štábu rozhodnutí velitele v krátkých časových lhůtách. Doba pro přípravu a samotné výpočty v této etapě se pohybuje řádově mezi 2—4 hodinami. Ze zkušeností vyplývá, že v tomto čase není možné připravit ve štábu svazku více jak 6—12 operačně taktických a týlových výpočtů na jednom převozném výpočetním automatu Consul, s obsluhou náčelníka výpočetního místa a operátor výpočetního automatu. Výběr úloh, které musí být spočítány k přípravě rozhodnutí velitele, a pořadí výpočtů navrhuje náčelník operační skupiny štábu a schvaluje náčelník štábu.

Metodika činnosti výpočetního místa štábu je (mimo uvedeného obecného dělení do dvou období) ovlivněna základními podmínkami přípravy rozhodnutí velitele, kterými jsou příprava rozhodnutí před zahájením bojové činnosti na první den boje a v průběhu bojové činnosti na další den.

Metodika práce výpočetního místa před zahájením bojové činnosti — viz **tabulku 1.** a v průběhu bojové činnosti — viz **tabulku 2.** Náčelník výpočetního místa po schválení potřebných výpočtů a jejich pořadí náčelníkem štábu zpracovává grafikon řešení operačně taktických a týlových úloh pro variantu výpočtů před zahájením bojové činnosti na první den boje — viz **obr. 1.**

Operačně taktické a týlové úlohy pro potřebu štábu obecně dělíme do skupin:

- k rozhodnutí k boji,
- k plánování bojové činnosti sil a prostředků v boji,
- které mají vztah k manévru silami a prostředky,
- předpovědi a hodnocení efektivnosti bojové činnosti.

Podle tohoto rozdělení náčelník výpočetního místa zpracovává projekty v souladu se zadáním odborných náčelníků štábu.

Činnost výpočetního místa se prolíná celým průběhem přípravy rozhodnutí velitele k bojové činnosti od předběžných nařízení do přijetí bojového úkolu, přes ujasnění úkolu, hodnocení situace, až do vydání rozhodnutí velitelům podřízených leteckých bojových a zabezpečujících útvarů. Kvalitní zpracování projektů a jejich neustálé zdokonalování, připravená formalizovaná dokumentace, neustálá aktualizace dat a vysoká odborná připravenost celého štábu jsou základními předpoklady soustavného zkvalitňování přípravy rozhodnutí velitele s využitím prostředků automatizace velení.

Uvedené základní otázky metodiky činnosti výpočetního místa štábu leteckého svazku při přípravě rozhodnutí velitele byly ověřeny v praxi. Problematika není sice popsána do všech podrobností z hlediska potřeb předávání zkušeností. Přesto může zejména mladým velitelům a náčelníkům přispět ke zkvalitnění přípravy rozhodnutí k bojové činnosti.